

Відтворюючи гру слів у перекладеному тексті, часто буває недостатньо просто відтворити зміст оригіналу в новій мовній формі, сама форма оригіналу є предметом повторного вираження - фонетичного та / або графічного. Крім того, часто навіть потрібно змінити зміст гри слів вихідного тексту, якщо неможливо зберегти оригінал, оскільки план вираження важливіший за зміст [6].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ:

1. Арьес Ф. Ребёнок и семейная жизнь при Старом порядке /Ф. Арьес – Екатеринбург: Изд-во Уральского университета, 1999. – 416 с. 5. Барт Р. От произведения к тексту // Избранные работы: Семиотика: Поэтика: пер. с фр. / Р. Барт; сост., общ. ред. и вступ. ст. Г. К. Косикова. – М., 1989. – С.413–423.
2. Кизилова В.В. Дитяча література: Стан. Проблеми. Перспективи [Електронний ресурс] / В. В. Кизилова // Актуальні проблеми слов'янської філології. – 2009. – Вип. XX. – С. 237-242. – Режим доступу : http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Apsf_lil/2009_20/Kizilova.pdf.
3. Гера О. Власні назви в українському перекладі книг про Гаррі Поттера Дж. К. Ролінг [Електронний ресурс] / Оксана Гера // Іноземна філологія. – 2007. – Вип. 119 (2). – С. 134-140.
4. Викторова Н. А. Английская литературная сказка эпохи постмодернизма [Электронный ресурс] : автореф. дис. канд. филол. наук/ Н. А. Викторова. — Казань, 2011. – 22 с.
5. Славова М. Волшебное зеркало детства. Статьи о детской литературе / Маргарита Славова. – К. : ІПЦ «Київський університет», 2002. — 92 с.
6. Влахов С. Непереваемое в переводе / С. Влахов, С. Флорин. – М. : Междунар. отношения, 1980. – 343 с. 19.

**Т. О. Марчук,
О. О. Кодубовська**
Житомирський державний університет імені Івана Франка

ВИКОРИСТАННЯ ПЕРЕКЛАДАЦЬКИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ У ПЕРЕКЛАДІ РОМАНУ «ЗВІЯНІ ВІТРОМ»

Проблема класифікації перекладацьких трансформацій є однією з найактуальніших у сучасному перекладознавстві, оскільки наразі відсутня їхня єдина типологія. Трансформація полягає в зміні формальних (лексичні або граматичні трансформації) або семантичних (семантичні трансформації) компонентів вихідного тексту при збереженні інформації, призначеної для відтворення у перекладі [3, с. 536]. Перекладацькими трансформаціями під час перекладу є перетворення, за допомогою яких здійснюється перехід від одиниць оригіналу до одиниць перекладу, які несуть те саме прагматичне навантаження. Одним з основних завдань перекладача є вміння адекватно вжити перекладацькі

трансформації, щоб текст перекладу найбільш точно розкривав суть оригіналу тексту [1, с. 98].

Слідом за В. Комісаровом виокремлюємо наступні види трансформацій [2, с. 55]: *лексичні* (калькування, конкретизація, генералізація, модуляція); *граматичні* (заміни форм слова, частин мови, членів речення, членування і об'єднання речень) та *комплексні* (експлікація та антонімічний переклад).

Під час перекладу роману «Звіяні вітром» Ростислав Доценко використовує різноманітні лексичні та граматичні трансформації, що зумовлено лексико-семантичними, функціональними та стилістичними відмінностями між мовами оригіналу і перекладу.

У наступному прикладі перекладач застосовує модуляцію, пропонуючи вирази, що є зрозумілими для цільової аудиторії:

«*I couldn't risk being a wallflower just waiting on you two*» [5].

«Що, я мала б через вас цілий вечір стіну підпирати?» [4].

Використання цієї трансформації полягає у заміні словосполучки *being a wallflower* (жовтофіль, дівчина, що залишилась без кавалеру) засобами української словосполучки *стіну підпирати*, що використовується для того, щоб продемонструвати, що дівчину ніхто не запрошує на танець.

Прийом модуляції має місце, коли у тексті перекладу використовується лексична одиниця, що має інше значення, ніж лексема оригіналу:

«*Why he should have captivated Scarlett when his mind was a stranger to hers she did not know*» [5].

«Скарлет не могла збагнути, чим він її причарував, цей такий загадковий для неї юнак» [4].

Перекладач використовує лексему *загадковий* замість *stranger* (незнайомець), надаючи більш романтичного забарвлення тексту.

У ході перекладацького зіставлення тексту оригіналу з його україномовним перекладом були виявлені граматичні трансформації. Наприклад, заміна структури речення, завдяки опущенню зайвих елементів, а також завдяки використанню більш компактних конструкцій:

«*Pa talks war morning, noon and night, and all the gentlemen who come to see him shout about Fort Sumter and States' Rights and Abe Lincoln till I get so bored I could scream!*» [5].

«Тато зранку до вечора лише про це і говорить, і всі, хто приходять до нього, одно тільки торочать: про Форт Самтер, права штатів, Ейбі Лінкольна, аж я ладна заверещати від нудьги!» [4].

В деяких випадках переклад вимагає зміни типу речення за метою висловлення, так розповідні речення можуть ставати питальними і навпаки. Наприклад:

«*Well, I have! How did I know you all would be home?*» [5].

«А хоч би й усі? Звідки я знала, що ви повернетесь?» [4].

Наступний приклад демонструє повну заміну, пошук аналогу для кращого сприйняття з метою передачі туги за домом:

«*And it said «Home Sweet Home»»* [5].

«І там ішлося «Немає місця кращого, аніж домівка рідна»» [4].

До граматичних відносимо й трансформації на морфологічному рівні, коли відбувається заміна частин мови при перекладі. Наприклад:

«*Your precious Charles or Frank or your stupid Ashley*» [5].

«Ані ваш дорогенький Чарлз, ані Френк, ані цей ваш недотепа Ешлі...» [4].

Використання експлікації, що полягає у використанні додаткових лексичних одиниць в перекладі, які відсутні в оригіналі. Наприклад:

«*That silly nephew of hers, Charlie Hamilton, and Honey Wilkes*» [5].

«Заручини її дурка - небожа, Чарлі Гамільтона, з Душкою Вілкс» [4].

Ще один приклад демонструє використання зазначеної трансформації:

«*I execrate these vampires who are sucking the lifeblood of the men who follow Robert Lee--these men who are making the very name of blockader a stench in the nostrils of all patriotic me*» [5].

«Я шлю прокляття на голови цих упирів, що смокчуть кров воїнів, очолюваних Робертом Лі, на цих недолудів, через яких сама згадка про проривників блокади відгонить смородом для кожного щирого патріота» [4].

Перекладач доповнює словосполучення *patriotic men* та перекладає його не просто як патріоти, а називає їх щирими патріотами. Автор у реченні використовує і порівняння, він порівнює ворожих противників із упирями, які висмоктують кров із воїнів.

Під час перекладу наступного речення перекладач також вдається до трансформації додавання, щоб читачеві було більш зрозумілим, що йдеться саме про відокремлення Півдня. Використання цього перекладацького прийому зумовлено граматичним устоєм української мови. Наприклад:

«*I've never gotten so tired of any one word in my life as 'war,' unless it's 'secession'*» [5].

«Жодне слово мені ще ніколи так не набридало, як оця «війна», та ще «відокремлення Півдня» [4].

Ще один приклад експлікації яскраво продемонстровано у наступному реченні:

«*Tara! Home!!! I go home*» [5].

«Тара! Моя рідна Тара! Я їду додому! Додому...» [4].

Перекладач не тільки змінює графічну структуру речення, а також вдається до додавання ще одного речення намагаючись підсилити важливість цих слів.

Використання прийому імплікації, де тавтологічні або зайві елементи забираються, бачимо у наступному прикладі:

«*They had just been expelled from the University of Georgia, the fourth university that had thrown them out in two years; and their older brothers, Tom and Boyd, had come home with them, because they refused to remain at an institution where the twins were not welcome*» [5].

«Їх щойно вигнали з університету штату Джорджія — четвертого за два роки; разом з ними повернулись додому і старші їхні брати Том і Бойд, відмовившись залишатись у стінах навчального закладу, з якого виключили близнюків» [4].

У перекладі автор вказує лише, що героїв роману вигнали з четвертого за два роки університету, хоча в оригіналі говориться, що їх вигнали с університету штату Джорджії, а це четвертий університет із якого їх вигнали за останні два роки. Перекладач упускає повторення слова «*university*», щоб уникнути тавтології.

У перекладі роману «Звіяні вітром» автор вдається до використання різноманітних трансформацій, а саме лексичних, граматичних та комплексних.

Подальші перспективи розвідки вбачаються в аналізі перекладацьких трансформацій на матеріалі близькоспоріднених мов.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ:

1. Голянич М. І. Внутрішня форма слова і художній текст / Марія Іванівна Голянич. – Івано-Франківськ: Плай, 1997. – 178 с,
2. Комиссаров В.Н. Современное переводоведение. Москва : ЭТС, 2001. 424 с
3. Селіванова О.О. Лінгвістична енциклопедія / О.О. Селіванова. – Полтава : Довкілля-К, 2011. – 844 с, с. 536
4. Мітчелл М. Звіяні вітром / переклад Ростислав Доценко. URL :<http://allbookslib.com/book/zviyani-vitrom-tom-1-7b6b21/text>
5. Margaret Mitchell. Gone With The Wind. URL :
<http://gutenberg.net.au/ebooks02/0200161h.html>

М. Р. Мірова

Житомирський державний університет імені Івана Франка

ПЕРЕКЛАДАЦЬКІ ПРИЙОМИ ТА ТРАНСФОРМАЦІЇ ПРИ АДАПТАЦІЇ СЛОГАНІВ

У науковій розвідці розглянуто питання перекладу іноземних слоганів з англійської мови на українську. Увагу зацентровано на доцільності використання варіативних стратегій перекладу та адаптації на матеріалі існуючих перекладацьких рішень. Незважаючи на те, що на сьогодні проблемам адекватного перекладу рекламних слоганів приділяється увага, досі існують випадки неадекватного перекладу слоганів чи рекламних заголовків, що і зумовлює актуальність цього дослідження.

Переклад реклами вважається одним з найскладніших видів перекладу, оскільки перекладач змушений вдаватись до нетрадиційних підходів. Складність полягає в тому, що цей вид перекладу вимагає не тільки передачі сенсу та ідеї, але і творчого підходу і вміння адаптувати текст до соціокультурних особливостей аудиторії, для якої призначений рекламний слоган. Слоган – це інструмент, за допомогою якого виробники заявляють в рекламі про унікальність і оригінальність свого продукту, а також який містить та передає головну ідею кампанії. Однозначно відповісти якої стратегії перекладу краще дотримуватися при перекладі рекламних текстів важко, але потрібно зазначити, що буквальный